

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Център за оценка на риска
по хранителната верига

Анализ на данните от Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за периода: 01.08 – 31.08.2025 г.

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) е основен механизъм на Европейския съюз за защита на общественото здраве чрез навременен обмен на информация при установяване на рискове, свързани с храни, фуражи и материали, предназначени за контакт с храни. Съгласно Регламент (ЕС) 2019/1715¹, RASFF е част от Информационната система за управление на официалния контрол (IMSOC) и функционира чрез електронната платформа iRASFF, която осигурява структурирана, правно регламентирана комуникация между компетентните органи на държавите членки и институциите на ЕС.

Прегледът на данните получени от RASFF системата за периода 01.08 – 31.08.2025² г., показва че са валидирани от ЕС общо **400 нотификации**, разпределени както следва:

- **Храни:** 365 нотификации;
- **Фуражи:** 16 нотификации;
- **Материали, предназначени за контакт с храни:** 19 нотификации (Фиг. 1).

Фигура 1. Брой нотификации за периода от 01.08 до 31.08.2025 г. по отношение на разпределението по групи

Анализът на данните от системата RASFF показва отчетливо доминиране на уведомленията в категорията „Храни“ спрямо „Фуражи“ и „Материали, предназначени за контакт с храни“, където броят на сигналите е осезаемо по-малък. Това изразено присъствие на храните в

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715 на Комисията от 30 септември 2019 година за определяне на правила за функционирането на системата за управление на информацията относно официалния контрол и нейните компоненти

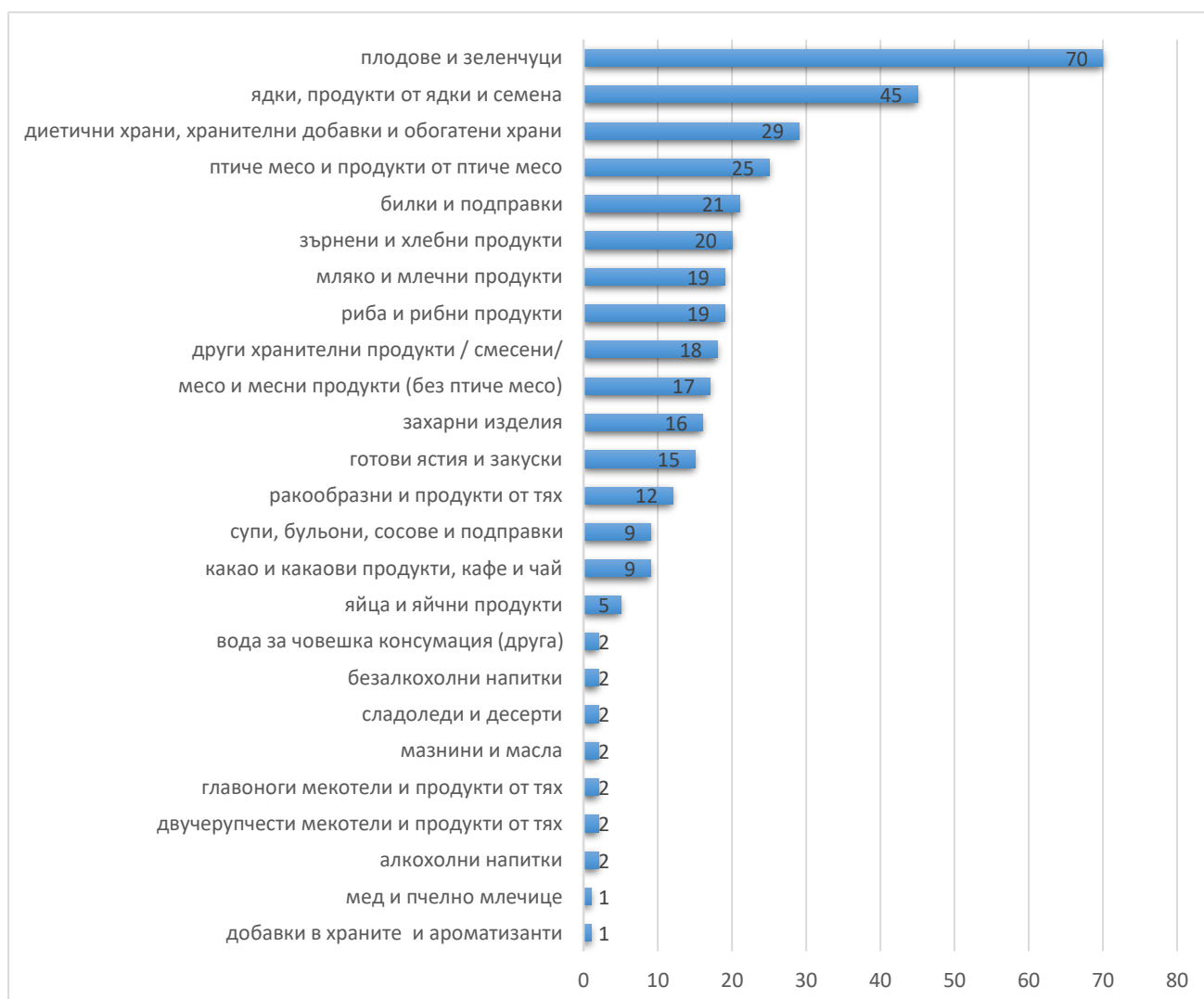
² Посочените данни са генерирани от системата към дата 03.09.2025 г. и следва да се тълкуват като текущо състояние на информацията, предвид нейния динамичен характер и възможността за промени в резултат на последващи действия и развитието на мерките, предприети по съответните нотификации.

информационния поток отразява както ключовата им роля за здравето на потребителите, така и насочването на усилията за наблюдение и контрол основно към предотвратяване на рискове, свързани с тяхната безопасност.

1. Храни

Анализът на нотификациите в системата RASFF за периода 01.08 – 31.08.2025 г., показва концентрация на съобщения в определени категории храни, което отразява както тяхната значимост за потребителския пазар, така и необходимостта от засилен официален контрол.

Най-голям брой нотификации са регистрирани в категорията „Плодове и зеленчуци“ (70), следвана от „Ядки, продукти от ядки и семена“ (45) и „Птиче месо и продукти от птиче месо“ (25). Това съвпада с наблюдаваните тенденции от предходни периоди, при които тези продуктови групи регулярно попадат във фокуса на системата за бързо предупреждение. Сравнително високи стойности се наблюдават и при „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ (29), както и при „Зърнени и хлебни продукти“ (20), което потвърждава необходимостта от постоянен и стриктен контрол в тези сегменти. Категориите „Билки и подправки“ (21) и „Риба и рибни продукти“ (19) също заемат съществен дял от общия брой нотификации. Макар и с по-ниски стойности, категории като „Захарни изделия“ (16), „Месо и месни продукти (без птиче месо)“ (17) и „Мляко и млечни продукти“ (19) също присъстват с регулярност в регистрираните съобщения (Фиг. 2).

Фигура 2. Брой нотификации за периода от 01.08 до 31.08.2025 г. по категории храни

През разглеждания период най-често срещаните биологични замърсители, отразени в нотификациите на RASFF, са представители на родовете *Salmonella*, *Listeria* и *Escherichia*. Най-голям брой сигнали са свързани със *Salmonella spp.*, установена в широк спектър от продукти – включително месо, птици, ядки, семена – което подчертава нейното епидемиологично значение и устойчивост във веригата на доставка. *Listeria monocytogenes* е втората по честота патогенна бактерия, засичана най-често в животински (млечни, рибни, месни) продукти, като това отразява нейната способност да преживява при ниски температури и в различни среди. На трето място по честота са регистрирани щамове на *Escherichia coli*, включително токсигенни форми като STEC/VTEC, откривани предимно в сурово месо, миди и млечни продукти, които представляват висок риск за общественото здраве при консумация без термична обработка.

След микробиологичните рискове, значителен дял от уведомленията са свързани с химични замърсители като **пестицидни остатъци, тежки метали и микотоксини**. Сред най-често срещаните микотоксини, открити в различни хранителни продукти, са **охратоксин А и афлатоксин В1**, които **надвишават максимално допустимите граници в редица храни като червен пипер, кафе, ядки и сушени плодове**. Тези токсични вещества могат да причинят сериозни увреждания, поради което редовният им мониторинг е от съществено значение за опазване здравето на потребителите.

Анализът на данни получени от RASFF, касаещи наличието на **пестицидни остатъци** за месец август 2025 г. (Фиг.3), показва че общият брой нотификации за периода е **58**.

Фигура 3. Брой нотификации за пестицидни остатъци в различни видове продукти през август 2025 г.

В **19** от общия брой нотификации, рискът е определен като „сериозен“, а в **8** от случаите рискът „не е сериозен“. Регистрирани са **1** нотификации, при които „**няма риск**“. В **19** нотификации е регистриран „**потенциално сериозен риск**“, а в **11** нотификации има „**потенциален риск**“.

Информациите за насочване на вниманието са **9**, а нотификациите за недопуснат внос са **30**. През разглеждания период са регистрирани **13** предупредителни нотификации и **6** информации за последващи действия (данни към 03.09.2025 г.).

В категория храни, най-многобройни са нотификациите, касаещи „**плодове и зеленчуци**“ – **общо 38**, в някои от нотификациите се съобщава за наличие на повече от едно активно вещество (а. в.).

От постъпилите **38** нотификации в категория „**плодове и зеленчуци**“, най-много нотификации се отнасят за следните продукти:

- различни сортове пипер – 7;

- различни сортове фасул – 5;
- рукола – 2;

Останалите продукти в тази категория, в които са регистрирани остатъци от пестициди са: лайм, грозде, стафиди, моринга, домати, манго, тиквички, портокали, бамя и лозови листа.

За категория **„билки и подправки“** са постъпили **9** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- **кориандър – 2;**
- **микс подправки, сушени листа от кърпи, черен пипер, лозови листа, куркума на прах, сушена мащерка и кимион на прах – по 1.**

За категория **„зърнени храни и хлебни изделия“** са постъпили **4** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в ориз.

За категория **„ядки, продукти, съдържащи ядки и семена“** са постъпили **3** нотификации за наличие на остатъци от пестициди в следните продукти:

- **фъстъци, кашу и кафе – по 1.**

За категория **„друг хранителен продукт/смесен“** е постъпила **1** нотификация за наличие на остатъци от пестициди в сушени домати.

В категориите **„диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“**, **„добавки в храните и ароматизанти“** и **„супи, бульони, сосове и подправки“** е постъпила по една нотификация, като и в трите случая става въпрос за наличие на остатъчни количества пестициди. Засегнатите продукти включват съответно хранителна добавка, ксантанова гума и карамфил. Тези данни акцентират върху необходимостта от ефективен контрол не само върху основни храни, но и върху продукти със специфична употреба и технологично предназначение.

През разгледания период са постъпили общо **58** нотификации, (част от нотификациите касаят съдържание на повече от 1 пестицид в продуктите). В тези нотификации са установени **49** различни активни вещества, **32** от които са **неразрешени за употреба** (към 03.09.2025 г.) на територията на Европейския съюз. Най-голям брой остатъци са установени от пестицидите: **неразрешеното а. в. хлорпирифос – 12**; следвано от ацетамиприд – **8**; **неразрешеното а. в. бромид – 5**; **неразрешените а. в. ацефат, етилен оксид, хлорфенапир, хексаконазол, диметоат, толфенпирад и трициклазол – по 3** (Фиг. 4).

Фигура 4. Брой случаи на замърсяване с пестицидни остатъци в продукти – август 2025 г.

През разгледания период в системата за бързо известяване са постъпили съобщения за замърсени продукти с произход от **20** различни държави.

Анализът установи, че най-многобройни са нотификациите, касаещи продуктите от **Индия** – **11**; следвани от тези с произход **Кения, Египет, Тайланд и Турция** – **5**; Италия и Китай – по **3**; Виетнам и Република Северна Македония – по **2**; Алжир, Албания, Бангладеш, Белгия, Франция, Индонезия, Ливан, Уганда, Израел, Оман, Бурунди, Пакистан, Мароко, Полша, Южна Африка, Германия и Люксембург – по **1**. (Фиг.5).

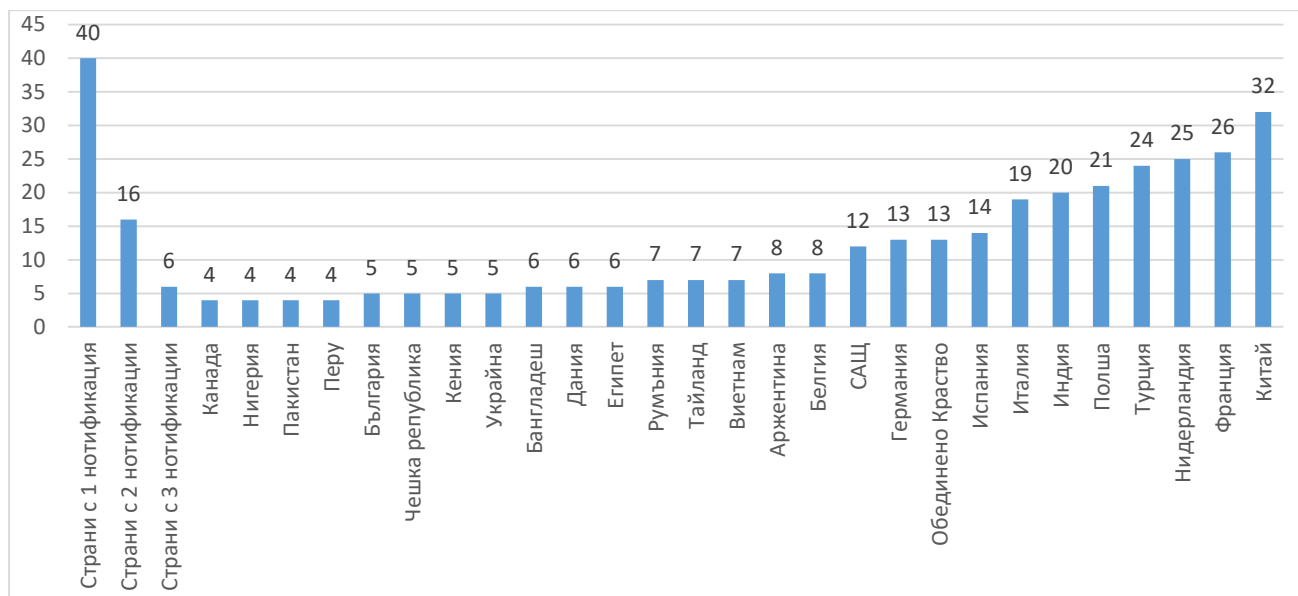

Фигура 5. Брой нотификации според държави на произход на продукти, съдържащи пестицидни остатъци през август 2025 г.

Част от нотификациите, макар и в по-малък относителен дял, се отнасят до недеклаирани алергени, неправилно или непълно етикетирание, както и наличие на физични замърсители като пластмаса, метал, стъкло и други чужди тела. Тези несъответствия често произтичат от пропуски в производствените и опаковъчните процеси, липса на адекватни процедури за управление на алергените, както и от недостатъци в системите за вътрешен контрол и етикетирание. Налице са и случаи на използване на неразрешени съставки или нови храни без необходимата регулаторна оценка. Посочените нарушения подчертават необходимостта от засилване на добрите производствени и хигиенни практики, както и от прилагане на ефективни превантивни мерки по цялата хранителна верига с цел минимизиране на риска за потребителите.

Анализът на разпределението на нотификациите в системата RASFF за месец август 2025 г., с акцент върху страната на произход на продуктите с установени несъответствия, показва значителна вариативност, обхващаща както държави извън ЕС, така и страни членки на Съюза. Най-много нотификации са отчетени за **Китай (32), Франция (26), Нидерландия (25) и Турция (24)**, следвани от **Полша (21) и Индия (20)**. Сред останалите с по-висок брой сигнали се нареждат **Италия (19), Испания (14)**, както и **Германия и Обединеното кралство (по 13)**. Наред с тях, се открояват и страни извън ЕС като **САЩ (12), Аржентина (8), Тайланд, Виетнам и Румъния (по 7)**.

Броят на нотификациите варира значително между държавите, което отразява различия в обема и характера на износа, както и в системите за контрол и отчетност. Това показва, че рисковете за безопасността на храните са глобални и не са ограничени до определени региони. Затова е необходима по-активна международна координация и обмен на информация между компетентните органи, за да се осигурят ефективни системи за мониторинг и контрол и да се предотврати разпространението на опасни продукти на национално и европейско ниво. (Фиг.6).

Фигура 6. Брой нотификации за периода от 01.08 до 31.08.2025 г. по отношение на разпределението по страна на произход

В заключение, разпределението на нотификациите по категории храни за разглеждания период отразява както текущите приоритети в контрола на храните, така и устойчиви модели на повишено внимание към определени групи продукти. Тези резултати представляват важна основа за планиране на превантивни мерки и насочване на ресурсите към области с по-висока честота на установени несъответствия.

2. Фуражи

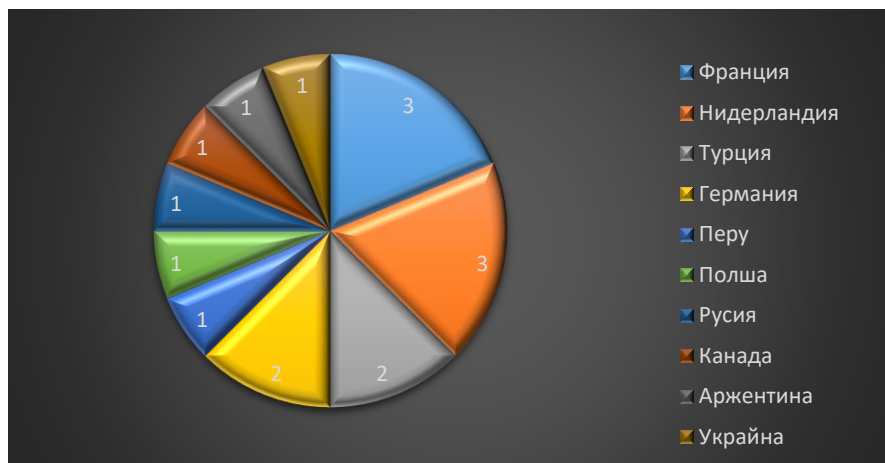
Прегледът на нотификациите във връзка с фуражите показва, че системата за контрол функционира ефективно, но същевременно разкрива ключови области, в които са необходими допълнителни усилия. Анализът на данните показва, че микробиологичните замърсители, и по-специално *Salmonella spp.*, са доминиращата опасност, като са отчетени 9 от общо 16 нотификации (над 56% от всички случаи). Това ясно подчертава, че този патоген продължава да бъде водещ рисков фактор за безопасността на фуражите в Европа.

Най-често засегнатите продукти включват соево брашно, оризово брашно, храни за домашни любимци и дъвки за кучета. В тях са открити различни видове замърсители, включително химични съединения като диоксини и микотоксини, чужди тела като метални нишки и пластмасови частици, както и административни несъответствия, свързани с липса на задължителна документация при внос. Тези фактори представляват значително предизвикателство за осигуряване на безопасността и качеството на фуражите.

Статистиката по страни на произход показва, че Франция и Нидерландия са водещи с по 3 нотификации всяка. Следват Турция и Германия с по два регистрирани случая, както и други държави с по един. (Фиг. 7). При Франция са регистрирани случаи на наличие на чуждо тяло и на *Salmonella spp.*, докато при Германия и Нидерландия се открояват най-вече микробиологични рискове. Забелязват се и случаи от Канада (диоксини), Перу (административни несъответствия), Аржентина и Украйна.

Фуражите, включващи различни съставки с растителен и животински произход, представляват значителен риск поради повишената вероятност от наличие на различни замърсители и предизвикателствата при тяхното контролиране и отстраняване. Данните ясно подчертават нуждата от продължаващ контрол, модернизиране на мониторинговите системи и

подобрена международна координация в проследяването и оценката на безопасността на фуражите.

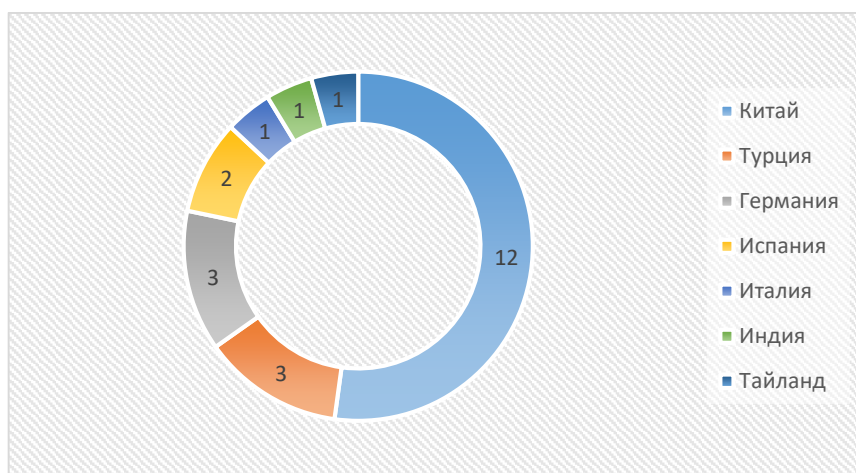
Фигура 7. Брой нотификации за периода от 01.08 до 31.08.2025 г. по страна на произход

3. Материали, предназначени за контакт с храни

Обобщеният анализ на данните от RASFF за нотификации, свързани с материали в контакт с храни, показва наличие на множество случаи с миграция на опасни химични вещества, сред които бензофенон, формалдехид, тежки метали и меламина. Рисковете варират от „потенциално сериозни“ до „сериозни“, което налага повишено внимание и засилен контрол.

Китай е водещата страна по брой нотификации, с общо **11 случая**, свързани със съдове, прибори и кухненски аксесоари, при които са установени значителни **миграции на меламина, формалдехид, тежки метали и първични ароматни амини**. Следва **Германия с 2** нотификации, **Турция, Италия, Испания и Индия регистрират по 1 случай**, свързан основно с миграция на бензофенон, олово и меламина (Фиг. 8).

Най-голям риск представляват пластмасовите и композитни изделия, при които превишенията на допустимите нива на замърсители могат да доведат до хронично натрупване на токсични вещества и сериозни последици за здравето при продължителна експозиция. Тези данни подчертават необходимостта от засилен контрол и стриктно прилагане на регулациите в областта на безопасността на материалите в контакт с храни.

Фигура 8. Брой нотификации за периода от 01.08 до 31.08.2025 г. страна на произход

4. Нотификации свързани с България

През разглеждания период са регистрирани общо **5 нотификации**, при които България е посочена като страна на произход или е свързана страна във връзка с установени

несъответствия, свързани с безопасността на храните. Анализът на установените опасности включва както химични, така и микробиологични рискове, сред които: наличие на неразрешени съставки, чуждо тяло, отклонения в обработката на продукти, микробиологично замърсяване със *Salmonella Enteritidis* и наличие на микотоксини. Нотификациите обхващат различни категории храни – от диетични и обогатени храни до кафе и яйчни продукти – като при три от тях рискът е класифициран като сериозен. Данните подчертават значението на целенасочен контрол в специфични рискови сектори и необходимостта от навременно идентифициране и ограничаване на отклоненията в производствения процес.

Категория храни	Опасност	Произход/Свързана страна	Ниво на риск
Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни	Неразрешена нова храна – L-alpha-GPC в хранителна добавка	България	Не е сериозен
Какао и какаови изделия, кафе и чай	Охратоксин А над допустимите норми в мляно кафе с обогатен вкус	Италия/ България	Сериозен
Яйца и яйчни продукти	Откриване на <i>Salmonella Enteritidis</i> в яйчен прах	България	Сериозен
Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни	Неразрешено третиране на хранителна добавка с йонизиращо лъчение	Русия/ България	Потенциално сериозен
Готови ястия и закуски	Съкло в протеинов бар с ядки	България	Сериозен

С цел гарантиране на безопасността на храните и опазване на общественото здраве, всички нотификации, в които България е посочена като страна на произход или участник във веригата на доставки, се обработват в съответствие със строго утвърдени механизми за официален контрол и бърза реакция. Уведомленията, разпространявани ежедневно от Европейската комисия чрез платформата iRASFF, се предоставят без забавяне на компетентните институции на национално ниво за своевременно проследяване, оценка на риска и предприемане на необходимите мерки.

Следва да се има предвид, че част от публикуваната информация подлежи на последващо допълване или корекция, тъй като действията по проследяване и анализ остават активни до пълното изясняване на конкретния случай. В съответствие с европейското законодателство относно общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, събирането и обменът на данни по линия на системата за бързо предупреждение са динамичен процес, зависим от напредъка по разследванията.

През отчетния период България е подала общо пет нотификации в рамките на системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), всички свързани с установени несъответствия при храни с произход от Турция. Два от сигналите са за наличието на пестицидни остатъци за пипер с високи нива на остатъци от а. в. ацетамиприд и спиротетрамат (пратката е предназначена за връщане в държавата на произход) и една за чери домати от Турция с остатъци от а.в. хлороталонил (пратката е унищожена). Останалите три нотификации се отнасят до наличие на химични замърсители с различен

профил. В две пратки **шамфъстък** – както печен в черупка, така и като ядки – са установени **завишени нива на афлатоксини**, които представляват токсични вещества с потенциал да причинят сериозни здравословни последици, особено при продължителна експозиция. В друга пратка, съдържаща **сушен риган**, са открити **пиролизидинови алкалоиди**, които при хроничен прием могат да предизвикат токсични ефекти върху черния дроб и други органи.

На базата на направения преглед на нотификациите от системата RASFF за август 2025 г. се установява по-висока честота на несъответствия при храни, произхождащи от държави като **Китай, Франция, Нидерландия, Турция и Полша**. Тези нотификации потвърждават необходимостта от последователен и стриктен граничен контрол на храни от страни извън ЕС, за да се ограничи навлизането на продукти, които не отговарят на регулаторните изисквания за безопасност.

Настоящият документ представлява обобщен аналитичен преглед, изготвен от Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) въз основа на публично достъпни данни от системата RASFF. Данните и изводите в него имат **информационен характер и не представляват контролна мярка, становище с правна сила или препоръка към компетентните органи**.

Центърът за оценка на риска по хранителната верига няма регулаторни или контролни правомощия, а дейността му по оценка на риска се основава на принципите на независимост, научна обективност и прозрачност, в съответствие със Закона за ЦОРХВ (чл. 5) и Регламент (ЕО) № 178/2002³. Възможните действия по контрол, регулация или управление на риска са изключителна компетентност на съответните национални органи.

В този контекст, компетентният орган, отговорен за официалния контрол и регулацията в областта на безопасността на храни, фуражи, както и на материалите и предметите, предназначени за контакт с храни, е Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), в съответствие с действащото европейско и национално законодателство, включително Регламент (ЕС) 2017/625⁴ относно официалния контрол. В качеството си на член на мрежата iRASFF, БАБХ използва информацията от системата – включително относно категории продукти, видове опасности и страни на произход – за приоритизиране на официалния контрол, така че той да бъде последователен, ефективен и съобразен с актуалните рискове, с цел защита здравето на потребителите.

³ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните, *ОВ L 31, 01/02/2002, р. 1–24*

⁴ Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно официалния контрол и другите официални дейности, извършвани с цел да се гарантира прилагането на законодателството в областта на храните и фуражите, правилата относно здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и продуктите за растителна защита, за изменение на регламенти (ЕО) № 999/2001, (ЕО) № 396/2005, (ЕО) № 1069/2009, (ЕО) № 1107/2009, (ЕС) № 1151/2012, (ЕС) № 652/2014, (ЕС) 2016/429 и (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета, регламенти (ЕО) № 1/2005 и (ЕО) № 1099/2009 на Съвета и директиви 98/58/ЕО, 1999/74/ЕО, 2007/43/ЕО, 2008/119/ЕО и 2008/120/ЕО на Съвета, и за отмяна на регламенти (ЕО) № 854/2004 и (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 89/608/ЕИО, 89/662/ЕИО, 90/425/ЕИО, 91/496/ЕИО, 96/23/ЕО, 96/93/ЕО и 97/78/ЕО на Съвета и Решение 92/438/ЕИО на Съвета (Регламент относно официалния контрол), *ОВ L 95, 07/04/2017, р. 1–142*

Източник:

[European Commission, RASFF Window, https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search](https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search)

Други научни становища и актуална информация в областта на Анализа на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>.

<https://corhv.government.bg/Анализ-на-данните-от-системата-за-бързо-предупреждение-за-храни-и-фуражи-rasff--с-82>

Изготвил:

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

Дата: 24.09.2025 г.